
Waldemar Jan Dziak, *Kim Dzong Un. Kronika życia i walki*, Warszawa 2013, ss. 288

O Kim Dzong Unie, nowym przywódcy Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej w dalszym ciągu wiemy stosunkowo niewiele. Do dnia dzisiejszego nie opublikowano oficjalnego życiorysu sukcesora potęgi rodu Kimów. Nieznana jest również dokładna data jego urodzin, a specjaliści zajmujący się północnokoreańską tematyką dysponują zaledwie zarysem informacji dotyczących młodości oraz edukacji najmłodszego z synów Kim Dzong Ila. W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy z coraz większym zainteresowaniem obserwujemy zmiany zachodzące w Korei Północnej, nie tylko w związku z rozszadami w strukturach najważniejszych organów władzy w KRLD, ale również w związku z rosnącym niebezpieczeństwem eskalacji konfliktu z Koreą Południową i tym samym zagrożeniem wykorzystania arsenału nuklearnego. Z dużym zainteresowaniem spotyka się również kwestia wewnętrznych tarć w rodzinie północnokoreańskiego sukcesora i jego działań zmierzających do ugruntowania jego pozycji politycznej. Pewną lukę w zrozumieniu układu sił oraz sytuacji w kraju po śmierci Kim Dzong Ila w grudniu 2011 roku wypełnia najnowsza monografia profesora Waldemara Jana Dziaka pod tytułem: „Kim Dzong Un. Kronika życia i walki”, będąca kalendarium drogi politycznej młodego dyktatora.

Autor jest jednym z najbardziej znanych w Polsce ekspertów zajmujących się problematyką północnokoreańską, a w swoim dorobku ma wiele książek poświęconych właśnie tej tematyce¹.

¹ W. J. Dziak, A. M. Faliński, *W kraju Orwella. Uwagi o funkcjonowaniu północnokoreańskiego państwa totalitarnego*, Warszawa 1994, W. J. Dziak, *Kim Ir Sen*, Warszawa 2000, Idem, *Korea – wojna czy pokój?*, Warszawa 2003, Idem, *Kim Dzong Il. Biografia polityczna*, Warszawa 2004, J. Bayer, W. J. Dziak, *Korea – broń masowego rażenia*, Warszawa 2004, Idem, *Północnokoreańskie akty dywersji i prowokacje. Rodzaje działań i chronologia*, Warszawa 2004, Idem, *Korea & Chiny. Przyjaźń i współpraca, rywalizacja i konflikty*, Warszawa 2006, Idem, *Perspektywy rozwoju ekonomicznego KRLD na tle reform z 2002 r.*, Warszawa 2008, W. J. Dziak, *Obywatele Japonii w niewoli północnokoreańskiej*, Idem, *Korea Północna. U źródeł*

Na przyszłego sukcesora początkowo typowany był najstarszy syn dyktatora, Kim Dżong Nam. Po śmierci Kim Ir Sena², tak jak można było się tego spodziewać, bardzo szybko awansował w strukturach władzy i wówczas wydawało się, iż to on w przyszłości obejmie przywództwo w KRLD. Jednakże rozrzutny oraz lekko-myślny styl życia przekreśliły jego błyskotliwą karierę. W tradycji konfucjańskiej bardzo silną pozycję w rodzinie ma najstarszy syn. Jednakże często zdarza się, iż to syn młodszej żony czy konkubiny zostaje wybrany na następcę i głównego dziedzica³. W grudniu 2011 roku władzę w kraju przejął najmłodszy syn dyktatora, Kim Dżong Un. Pierwsze symptomy zapowiadające wzrost jego pozycji w klanie Kimów, a także zwiększenia szans na objęcie przywództwa w kraju po śmierci ojca, można zaobserwować już w 2002 roku, kiedy to zdecydowano się rozwinąć propagandowy kult matki Kim Dżong Una, Ko Yong Hui. W ciągu następnych kilku lat, coraz częściej mówiono o Dżong Unie, jako o przyszłym przywódcy KRLD. W 2005 roku Kim Dżong Il poinformował członków rządzącego klanu, iż jego najmłodszy syn przygotowywany jest do sprawowania w przyszłości najważniejszych stanowisk w kraju. Jednakże dopiero na początku stycznia 2009 roku podpisano dyrektywę polityczną, oficjalnie wskazującą wybór następcy dyktatora. Po śmierci Kim Dżong Ila w grudniu 2011 roku, Kim Dżong Un przejął pełnię władzy w kraju.

W. J. Dziak oddaje czytelnikowi zainteresowanemu tematyką północnokoreańską pracę, w której w sposób usystematyzowany możemy prześledzić drogę Kim Dżong Una do przejęcia władzy oraz próby jej umocnienia, a także przyjrzeć się wydarzeniom, które towarzyszyły tym procesom. Niezwykle istotnym atutem jest również ekspercki komentarz Autora, dzięki któremu czytelnik ma możliwość dokładniejszego zrozumienia znaczenia oraz charakteru sytuacji politycznej w KRLD, a także pewnych uwarunkowań kulturowych mających zasadniczy wpływ na kształt stylu sprawowania władzy.

Chronologia opisywanych wydarzeń rozpoczyna się w roku, w którym najprawdopodobniej urodził się przyszły sukcesor. Następnie omówione zostały wydarzenia związane z przejściem przez Kim Dżong Una władzy w kraju, a także kreowania i umacniania

rodzinnej sukcesji władzy, Warszawa 2009, Idem, *Pjongjang rok 1956. Odtajnione sowieckie dokumenty*, Warszawa 2010.

² Kim Ir Sen był pierwszy przywódcą Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej. Po jego śmierci w 1994 roku władzę w kraju przejął jego najstarszy syn Kim Dżong Il, ojciec Kim Dżong Una.

³ M. K. Bradley, *Under the Loving Care of the Fatherly Leader; North Korea and the Kim Dynasty*, St. Martins's Press 2006, s. 690.

swojej pozycji na północnokoreańskiej scenie politycznej. Autor zakończył kalendarium na dniu 8 marca 2013 roku⁴, kiedy to Kim Dzong Un podczas jednej z niezapowiedzianych wizyt w jednostce wojskowej na linii frontu zakomunikował, iż „cała armia powinna być gotowa do wojny”⁵. Kilka tygodni później doszło do poważnego incydentu przy granicy z Koreą Południową, a władze w Pjongjangu groziły użyciem broni nuklearnej. Kryzys dyplomatyczny z przełomu marca i kwietnia jest potwierdzeniem tez przedstawionych przez Autora, dotyczących metod umacniania pozycji nowego przywódcy w pastwie.

Kolejnym atutem pracy jest także dołączony do niej aneks, zawierający pięć wybranych przez Autora dokumentów, które w jego zamierzeniu mają przybliżyć specyfikę funkcjonowania KRLD. Dwa pierwsze dokumenty związane są z doktryną polityczną Songun, wedle której w polityce wewnętrznej kraju priorytetowe znaczenie odgrywać ma Koreańska Armia Ludowa. Kolejne dokumenty umieszczone w aneksie to: skrót przemówienia Kim Dzong Una z 3 sierpnia 2012 r., nawołującego do realizacji idei patriotyzmu ogłoszonego przez Kim Dzong Ila, skrót przemówienia z 15 kwietnia 2012 r. ogłoszonego podczas defilady wojskowej w związku z uroczystymi obchodami setnej rocznicy urodzin Kim Ir Sena, a także noworoczne orędzie wygłoszone przez nowego przywódcę 1 stycznia 2013 r.

Autor w swojej pracy umieścił również część ikonograficzną, w skład której wchodzi wiele zdjęć dokumentujących życie prywatne oraz publiczne aktualnego przywódcy Korei Północnej.

Dla polskiego czytelnika, mającego do dyspozycji stosunkowo niewiele książek poświęconych problematyce północnokoreańskiej, spore znaczenie będzie miał fakt, iż Autor wiele miejsca poświęcił również na omówienie kwestii związanych zarówno ze stosunkami zagranicznymi KRLD, roli Chin w utrzymaniu reżimu północnokoreańskiego, a także innych aspektów dotyczących funkcjonowania aparatu władzy oraz systemu politycznego Korei Północnej. Informacje zawarte w monografii są niekiedy rozszerzeniem lub uaktualnieniem stanu wiedzy na temat KRLD, który możemy odnaleźć w poprzednich pracach Autora. Sam W. J. Dziak przyznaje, iż przy pisaniu niniejszej książki oparł się na ekspertyzach, przygotowanych na zamówienie instytucji państwowych oraz naukowych.

Pewne zastrzeżenia związane z weryfikacją informacji przedstawionych w pracy budzi fakt powoływania się Autora na informacje

⁴ Na przełomie marca i kwietnia 2013 roku doszło do kolejnego poważnego napięcia dyplomatycznego na linii Pjongjang-Seul.

⁵ W. J. Dziak, *Kim Dzong Un. Kronika życia i walki*, Warszawa 2013, s. 222.

przekazane przez osoby, których personalia nie zostały ujawnione ze względu na ich bezpieczeństwo.

Ogólna ocena książki jest bardzo dobra. Autor ma wieloletnie doświadczenie w tym temacie, a sam problem badawczy związany jest niestety z dość ograniczonym dostępem do materiałów źródłowych, mogących w całości przybliżyć sylwetkę nowego przywódcy KRLD. Książka jest jednak klarownym zestawieniem informacji i wydarzeń zebranych przez Autora, dzięki któremu czytelnik może lepiej zrozumieć charakter przemian politycznych i społecznych dokonujących się w kraju po objęciu władzy przez Kim Dzong Una, a także sposobu oraz stylu sprawowania władzy w Korei Północnej.

Sylwia Szyc

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej